

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség káriratát visszadáram
 vagy megörökítésre nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Városok kongresszusa.

Amíg a kormányt és a képviselőházat a politikai zür-zavar foglalja le, a városok képviselői, vezetői Bárczy budapesti polgármester elnöke alatt a magyar városok ügyes-bajos dolgait tárgyalják.

A magyar városok tömörülését, együttes tanácskozások tartását, szóval az időközi városok kongresszusát a közös érdek, a különböző, de minden várost egyaránt érintő ügyek egyöntetű keresztülvitelének szüksége s a közös fellépésben rejlő erőnek a tudata hozta létre.

Az évek óta tartó buzgó munkának, — amelyből Lukács Ödön révén Nagyvárad is kivette a részét, — eddig még nagyobb eredménye nincs, csupán az állami támogatás, mert pl. a kongresszus által elkészített városi törvénytervezet még mindég nem került a képviselőház tárgyalására.

A mostani kongresszus azonban azt a reményt kelti, hogy a kormány ezután nagyobb súlyt helyez a városok tanácskozásaira, aminek kedvező eredménye bizonyára nem marad el. A kormány képviselőjében jelenlevő Némethy Károly államtitkár beszédében jelezte ugyanis, hogy a kormány a legrokonoszevesebben foglalkozik a városok kívánalmaival, óhajaival, törekvéseivel, mert teljes tudatában van annak, hogy a városok megerősödése, egészséges fejlődése az államnak is eminens érdeke. Arra törekszik a kormány, hogy a felmerülő bajokon még a városi törvény létrejötte előtt segítsen.

A kormány képviselőjének ezen kijelentése némileg megnyugtatta a városok képviselőit, akiket bizony nagyon lehangolt az a körülmény, hogy Lukács László miniszterelnök és belügyminiszter az új kabinet bemutatásakor meg sem emlékezett azokról a kiváló fontosságú városi politikai javaslatokról, melyek törvényerőre emelkedését oly nagy reményekkel várják a városok.

Eppen érkezett a tizenkettedik óra egy célirányos, a viszonyok kellő figyelembe vételével készült városi törvény, vagy várostejlesztési törvény megalkotására; a megélhetési viszonyok és a jó közigazgatás utáni vágy elodázhatlanul sürgetik a tisztviselők fizetésrendezését; a köz- és vagyónbiztonság emelése és a

városok terheinek csökkentése a rendőrség államosítását szorgalmazzák.

Mindezeknek a kivívása, mielőbbi válóra váltása első sorban kötelessége a városok kongresszusának, amelynek tagjai teljes tudatában vannak ezen követelményeknek.

De éppen a jelen pénzügyi viszonyokból merített tapasztalatok alapján egyik elsőrendű kötelességük a városok képviselőinek az is, hogy megfelelő módok és formák mellett gondoskodjanak első sorban saját hatáskörükben a városok arról, hogy a bármikor beálló pénzügyi nehézségek ne érintsék közvetlenül súlyosan a városok gazdálkodását és fejlődését; hisz közvetve, lakosainak révén így is megérzik a pénzügyi terén felmerülő válságokat. De tovább menve, hasanak oda, hogy a pénzügyi krízisek esetében az állam nyújtson segítő kezelt a városoknak, hogy a súlyos megpróbáltatásokat elkerülhessék. Az állampénztár számos milliókkal istápolja a nagyobb fővárosi pénzintézeteket; mennyivel inkább kötelessége a kormánynak, hogy válságos időkben ezekkel a milliókkal a városok szorult helyzetén könnyítsen.

A mostani kongresszusnak egyik örövendetes eseménye különben, hogy az eddig külön-külön működő két szervezet: a törvényhatósági városok szervezete és a rendezett tanácsú városok szervezete egyesült s ezáltal erőben és tekintélyben nyerve, még eredményesebb akciót fejthet ki a magyar városok érdekében.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 17.

Elnök **Náday** Lajos.

Az ülést 11 órakor nyitotta meg az elnök a folyosón nagy érdeklődéssel tárgyalták a bekövetkezendő eseményeket. *Polónyi* volt az érdeklődés központja, de semmit nem lehetett megtudni Mészáros a Just-párt verődött csoportba és tanácskozott. A középfolyosó függetlenségi oldalán Andrassy körül csoportosultak.

Tizenegy órakor végre megnyitotta az elnök az ülést és bejelentette a dán király hirtelen halálát, s indítványára részvétét fejezi ki a Ház a dán király elhunytá felett. Részvétellel emlékezik meg a legutóbbi erdélyi nagy szélkatasztrófáról s jelenti *Urmancsy* Nándor ebben az

ügyben sürgős interpellációt jegyzett be, amelynek előterjesztésére az engedelmet ő megadta. Ezután jelenti az elnök, hogy a Hegedüs Lóránt összeférhetetlenségi bejelentés kapcsán itélkező zsüri kisorsolása a mai napon kell hogy megtörténjék, miért is indítványozza, hogy a kisorsolásra egy órákor térjen át a Ház. A Ház ehhez hozzájárul.

Több apró elnöki előterjesztések után.

Zichy János gróf két kisebb törvényjavaslatot nyújtott be s kérte annak a közoktatási bizottsághoz való utasítását.

A Ház ehhez hozzájárul.

Apponyi Albert gróf nem járul hozzá. A véderőreformnál sokkal fontosabb a vármegyei tisztviselők fizetésének rendezése és ezt kell előbb elintézni. A miniszterelnök tapasztalhatta, hogy mennyi akadályt gördítenek a magyar kormányok elé. A miniszterelnök elakarta ugyan osztani azokat a felhőket, de ez nem sikerült. Hiszen az a beavatkozás, amely Stürgh osztrák miniszterelnök részéről történt, ma választ érdemelt volna. Ha nem ez uralkodó alatt volnánk, akkor az ilyen beavatkozás után, ahol az állammal megkellene szakítani a diplomáciai összeköttetést. Ezután a resolúcióról beszélt és konstatálja, hogy erről a miniszterelnök egyáltalán nem beszélt.

Ebben a kérdésben nem kívántunk semmit, elmentünk odáig, hogy hagyják ki az egész szakaszt a törvényjavaslatból, hiszen a nemzet ujjoncmegajánlás joga ugyanis meg van a törvényben nem kell tehát újra törvénybe foglalni, nem kell módot adni arra, hogy az új szakasz által másképp is magyarázathassék. Tehát tisztán formai kérdés volt és még ezt az elintéztést sem akarták akceptálni. Hiába mentünk vissza igényeinkkel a minimumra, a miniszterelnök nem tudta a politikai helyzetet úgy megalapozni, hogy összeköttetésbe ne kerüljünk azokkal az elemekkel, amelyek most Bécsben uralkodnak. Erős kormányról beszélt a miniszterelnök az ő programjában, csak úgy lehet erős, ha lefelé is, fölfelé egyaránt nem enged magán részt venni. (Ugy van a szélsőbalon.) Magyarország a legnagyobb despotizmus uralkodik — temperálva az obstrukcióval. Én — mindenki tudja — ellene vagyok az obstrukciónak.

Egy hang jobbfelől: De rokonszenv kísérel

Apponyi: Kisérem, úgy van, mindaddig, míg nem látok a mi fegyvertárunkban más fegyvert a folytonos megaláztatások ellen való harcra, érhetőnek találok e fegyvernem használatát. (Helyeslés a bal és szélsőbalon.) Ellenindítványt terjeszt be a napirendre nézve.

Justh Gyula: A miniszterelnök legutóbbi beszédében ama reményének adott kifejezést, hogy sikerül oly alapot találnia, mely a békét helyreállítja. A nagy harc elhárítása volt a cél — ezért napolták el a Házat. De sajnos, a béke nem sikerült. A miniszterelnök engedve a reakcionárius befolyásoknak.

Széll Kálmán (valamit közbeszól.) A

IZLÉSESES costüm, blous, alj, pongyola, gyermek és leányka ruhakülönlegességek legolcsóbban Hevesi Párisi divatáruházában Zöldfa-u. szerezhethők be.

Fehér cégtábla.

Moskovits cipőáruházal szemben

Sárga kirakatok.

tisztelt képviselő ur talán nem hiva az általános választójognak.

Szóll Kálmán (közbeszól.) Nagyon is általános.

Justh Gyula olyan javaslatot tett, mely se nem demokratikus, se nem általános. (Elmentmondás jobbról) s kijelenti, hogy ha a véderő napirendre tüzetik, a legnagyobb erővel fognak ellene küzdeni. (Zaj.) Hozzjárul Apponyi javaslatához. Ha a véderő kitűzését megegyezés nem előzi, úgy meddő törekvésnek fog bizonyulni. (Zaj jobbról.) Terjesszen elő a miniszterelnök olyan javaslatot, mely megfelel az általános választói jog követelményeinek.

A miniszterelnök beszéde.

Lukács László miniszterelnök: Igyekszem a méltányosság olyan határáig elmenni, a meddig elmehetett. De odáig menni, hogy diktáltasson magának törvényjavaslatot, hogy annak milyennek kell lenni, hogy a kisebbség elfogadhassa, nem hajlandó. (Taps jobbról.) Véderőnk, legrosszabb állapotban van, — meddig kívánja Apponyi elhalasztani? Nem látja a megaláztatásokat, melyekről Apponyi beszélt. Ezért a mi sürgős érdekeink elintézését nem kell elodáznia. Mindig azt hozzák fel, hogy ez a hadsereg nem a miénk, nem a mi ügyünk. Bocsnát, ez reánk éppen oly fontos, mint az osztrákokra. Eppen úgy a mi fiaink, mint az osztrákoké. Az ország érdekében kéri, remélve, hogy a békés tárgyalás lehetséges lesz, hogy holnapra tűzzék ki a véderő reform tárgyalását. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Elnök szavazásra teszi fel a kérdést, a nagy többség az elnök indítványát fogadja el. A többséggel szavaz a pártonkívüli 67 ek csoportja is.

Az erdélyi borzadó pusztítás.

Ezután **Urmányó Nándor** terjesztette elő sürgős interpellációját az erdélyi legutóbb történt vihar által okozott katasztrófa tárgyában. Személyes tapasztalatok nyomán adja tudtul a Háznak azt a szomorú valóságot, amelyet a vihar okozott. Interpellációját a belügy-, kereskedelem-, földmívelés és pénzügyminiszterekhez intézi, tegyék lehetővé, hogy az elpusztult községek még a nyár folyamán felépülhessenek. (Helyeslés.)

Lukács László miniszterelnök kijelenti, hogy minden lehető el fog követni, hogy az elpusztult községek mielőbb fölépüljenek. A kormány anyagilag a legmesszebbmenő támogatást nyújtja az elpusztult községeknek és bejelenti, hogy az uralkodó nyolcvanesei koronát adományozott a szerencsétlenül jártaknak. Kéri válaszában tudomásul vételét. (Helyeslés.)

Az interpelláló és a Ház a választ tudomásul vette.

Az elnök ezután az ítélkező zsüri kisorsolásáig az ülést felfüggeszti.

A városok II. egyetemes ülése.

Tegnap kezdődött Budapesten a városok kongresszusának II. egyetemes ülése, amelyen Nagyvárad város képviselőjében **Rimler Károly** polgármester dr. **Hoványi Géza** orsz. képviselő és **Lukács Ödön** tanácsnok vannak jelen.

A városok egyetemes ülésének kimagasló fontossága az, hogy a törvényhatósági városok és rendezett tanácsú városok polgármestereinek szervezete egyesült.

Bárczy István elnökölt s a kormány képviselőjében **Némethy Károly** államtitkár jelent meg. Részt vett az ülésen gróf **Andrássy Gyula** volt belügyminiszter is.

Képviselve van 131 város, 282 megbízottal. Megjegyezte az elnök, hogy a törvényhatósági városok közül csak Debrecen nem tagja a kongresszusnak.

Némethy Károly államtitkár hosszabb be-

szédet mondott, amelyből kiemeljük a következőket. Üdvözölte a kongresszust.

Mint a belügyi kormány képviselője, hivatalosan jelentem ki, hogy a belügyi kormány teljesen át van hatva a városok egészséges fejlődésének föltétlen szükségétől, ebben aktív tényező kíván lenni és e célból minden anyagi és erkölcsi erővel arra törekszik, hogy megnyissa az erőforrásokat, hogy a városokban még hiányzó intézmények gazdaságos módon megvalósuljanak. (Eljenzés.) Arra törekszik a kormány, hogy a míg a várva-várt városi törvény tető alá jut, részlegesen segítsen a legkiválóbb bajokon. Erre vonatkozólag már készen áll a törvényjavaslat és nemsokára a törvényhozás asztalára kerül.

Zugó tappsal ünnepelte a kongresszus az államtitkár.

Azután **Sándor István** titkár több bejelentést tesz. Majd jelenti, hogy egy törvényhatósági és két rendezett tanácsú város nem tagja a kongresszusnak és pedig Debrecen, Zenta és Szepesolaszi. A teljes létszám négyszáztizenhárom.

Várhidy Lajos ügyvezető titkár indítványt terjeszt elő, a melyben kéri a kongresszus a belügyi kormányt a városi törvénynek az országgyűlésen való beterjesztését.

Dr. Melly Béla budapesti árvaszéki elnök a gyermekvédelem ügyéről beszél, a mely a közigazgatás feladata. Indítványozza, hogy tegyen az állandó bizottság javaslatot a hivatásos gyámság életbeléptetésére és az árvaszékeknek a gyermekvédelem egyöntetű intézésére.

A kongresszus **Melly** indítványát kiadta az állandó bizottságnak.

A kongresszus programjában most a választás következett. Elnök lett: dr. **Bárczy István**, alelnökök: **Brolly Tivadar** pozsonyi polgármester, **Szentpály István** országgyűlési képviselő, **Miskolcz volt polgármestere** és dr. **Vaszilovits János** budapesti alpolgármester. Főtitkárrá választották: **Harrer Ferenc** fővárosi tanácsnokot, titkárokká pedig: **Sándor István** és **Várhidy Lajos**.

Végül megválasztották az állandó bizottság tagjait. Az egész választás egyhangú volt. A kongresszus ma, szombaton délelőtt fél-tíz órakor folytatja ülését.

Az ipartestületi elnök választása.

A **Bertsey György** halálával megüresedett ipartestületi elnöki szék betöltése nagy hullámokat ver fel.

Tudvalevőleg **Cser János** és **Czeplédy Jeremiás** jelöltek kívül nagy pártja van **Szabó Károly** műasztalosnak, akit különösen az építő iparosok óhajtanak az ipartestület élére állítani.

Szabó Károly pártja napról-napra nő, mert az ő szaktudása, széleskörű ismeretei, és kiváló képességei méltóvá teszik, hogy Nagyvárad város iparosainak élére álljon.

A százas bizottság most körlevélben hozza az iparosok tudomására **Szabó Károly** programját, amely felöleli az ipartestület elavult alapszabályainak módosítását, a tagsági díjak progresszív irányú reformálását, az iparos tanonciskola növendékeinek taneszközökkel való ellátását, segédmunka kiállítások rendezését, szakkiallítások behozatalát; — majd az ipartörvény revisióját, a munkásbiztosítási törvény megváltoztatása iránti küzdelmet állította fel az ipartestület legfontosabb feladataival.

A százas bizottság a következő felhívást intézte az iparosokhoz:

A mi jelöltünk **Szabó Károly** programja, modern gondolkodásra vall, minden részében a haladást hirdeti, mely gondoskodni kíván testületünk tagjairól nemcsak kölcsönös, hanem állami támogatás útján is és amely program sürgeti az iparosokra nehezedő terhek ará-

ryos és igazságos megosztását a testületben, követeli azok csökkentését úgy anyagi, mint adminisztratív téren a munkásbiztosító pénztárnál is. Ezekért a programot minden iparos nem csupán a saját, hanem a jövő nemzedék szolgálatában nyugodtan magáévá teheti.

Miért is tisztelettel kérjük igen tisztelt Iparostársunkat, hogy minden mellékeltet felretételével az össziparosság érdeke vezesse szavazata leadásánál. Juttassa diadalra azt a zászlót, amelyre a fenti program van írva és akkor vállvetett működéssel közelebb visszük céljához testületünket, előmozdítjuk boldogulásunkat, könnyebb megélhetésünket: iparunknak nevelve a munkásságot, azt fejlesztjük, hírnevet, dicsőséget szerzünk testületünknek és ezekkel az iparosokat úgy egyenként, mint egyetemében hűen szolgálni fogjuk!

Amennyiben az ipartestületi meghívón az alapszabályok hiányossága miatt gondoskodás nem történt, hogy azon iparostársaink is, kiket éppen a választás ideje alatt üzletük kötve tart, idejében leszavazhassanak: elsőrendű kötelességünket fogja képezni az alapszabályok gyökeres módosítása útján az ilyen és hasonló sérelmek orvoslása, megelőzése. Most azonban a szavazás ideje alatt elfoglalt iparostársainkat (borbély, cukrász, hentes, mészáros, pék stb.) tisztelettel kérjük, hogy tekintettel az össziparosság érdekére, a szavazatuk leadásához szükséges időt áldozzák fel a helyi és a hazai ipar javára!

Kérjük azon iparostársainkat, kik a mellékelt cédulával jelöltünkre bármi okból nem szavazhatnának, hogy szavazatuknak jelöltünk javára való esése érdekében a foglalkozásukat okvetlen kiadni sziveskedjenek! Az összetartásban van az erő, melylyel zászlónkat diadalra juttathatjuk! Hazafias üdvözléssel: A jelölt száz-as bizottság.

A másik két jelöltnek: **Cser János**nak és **Czeplédy Jeremiás**nak, akik jelenleg is mint alelnökök működnek az ipartestületnél, szintén tekintélyes pártjuk van.

Mindketten tekintélyes tagjai az ipartestületnek. Cser mellett különösen a mintegy 300 tagot számláló csizmadia iparosság harcol, míg **Czeplédy Jeremiás** a Lajos-asztaltársaság igyekszik győzelemre vinni.

A **Czeplédy**-párt ma, szombaton este 9 órakor a Nemzeti szálló éttermében összejelelt tart, amelyen **Czeplédy Jeremiás** programbeszédet mond.

A kombinációk már minden eshetőségre megindultak. A **Szabó Károly** hívei, ha jelöltjük megválasztatnék, azt hiszik, hogy a jelenlegi két alelnök: **Cser János** és **Czeplédy Jeremiás**, az alelnöki székeket nem tartják meg, s ez esetre **Táray Sándor** (akit elnöknek is szívesen láttak volna) és **Lebovits Rudolf**ot választják alelnökökké.

A választásra vonatkozólag az ipartestületől a következő hivatalos felhívást kaptuk:

Felhívás az iparos polgárokhoz. Az ipartestületi elnökválasztás kapcsán felhívjuk az iparos polgárokat, hogy vasárnap, május 19 én d. e. 9 órakor a tűzoltó őrtanya nagytermében teljes számmal jelenjenek meg, annál is inkább mivel a közgyűlés megnyitása után a választást megelőzőleg 2 indítvány fog tárgyalatni, amely úgy az iparosokra, mint az ipartestületre nagy fontossággal bír. Az elnökválasztásra szavazatok a közgyűlés napján megszakítás nélkül d. u. 4 óráig lehet beadni.

Gyujtogató nagyvállalkozók.

Testvérek egymás ellen.

Két testvér bűntényének tárgyalását kezdte meg tegnap a nagyváradai esküdtbíróóság. Mindketten uri emberek, gazdag emberek, nagyvállalkozók és az a vád ellenünk, hogy gyujtogatást és biztosítási csalást követtek el.

Körülbelül két esztendővel ezelőtt történt, hogy a várasfenesi erdőben a *Baiersdorf és Biach* cég telepén, amelynek kitermelése *Viktorovits Hermann* kezében volt, két izben is leégett az istálló. A dolog nagyon gyanús volt, ezt a csendőröknek sikerült is kinyomozni, hogy gyujtogatás történt, még pedig a *Viktorovits* testvérek követték el a gyujtogatást, hogy a nagy összegre biztosított istálló és a benne felhalmozott hasznavehetetlen lovak elpusztulásával felvegyék a biztosítótársaságtól a busás kártérítést.

A vizsgálóbíró le is tartóztatta a nagyvállalkozó *Viktorovits Herman* öccsét *Viktorovits Emánuel*t. Emánuel vallomása és a további nyomozás után azt derítette ki, hogy a főbűnös éppen *Viktorovits Hermann*, akit természetesen szintén letartóztattak.

A szenzációs bűntény tárgyalását — amelyen a két testvér, hogy magamagát teljesen kimentse, egymást igyekezik minnél jobban befeleltetni — tegnap kezdte meg a nagyváradai esküdtbíróóság *Csulyk Béla* táblabíró elnöke alatt. A vádat dr *Vattay József* képviseli, *Viktorovits Herman* védője dr *Poynár Széver*, *Emánuel* pedig dr *Kotsó Jenő*. A Fonciére biztosítótársulat képviselőjében, amelynél az istálló biztosítva volt, dr *Adorján* helyettese, dr *Erényi László* van jelen.

Megalakítják az esküdtiszteket. Szuronyos örök kísérik a vádlottakat.

Viktorovits Herman kihallgatása.

Eőször az elsőrendű vádlottat *Viktorovits Herman*t hallgatja ki a bíróság. Két rendbeli gyujtogatással, mint tettes és mint felbujtó és két rendbeli csalással van vádolva.

Elnök: Kínósnek érzi magát?

Vádlott: Nem vagyok bűnös.

Elnök: Beszélje el a gyujtogatás előzményeit.

— Nem tudok róla semmit, csak utólagosan hallottam, hogy Fenesen az istálló leégett.

Elmondja ezután, hogy a cég nagyvállalkozója volt. Az öccse előbb munkavezető volt, majd a társa lett. Az istállót és a benne levő takarmányt a cég tűzkár ellen biztosította.

Másodszor 28 ló égett benn az istállóban.

Elnök: Mikor Schaffer üzletvezető a kérdéses alkalommal este teázás közben azzal a hírrel jött be, hogy ég az istálló, maga egy cseppet sem volt meglepve, az öccse kérdezte is, hogy te gyujtottad fel az istállót?

— Nem igaz, feleli a vádlott. En nem is tudtam a dologról semmit.

Végül határozottan kijelenti, hogy az öccsét tartja a tettesnek.

Viktorovits Emánuel.

a másodrendű vádlott kihallgatása következett most. Két rendbeli csalás büntetésében, bűnrészséggel van vádolva.

Nem érzi magát bűnösnek, a bátyja, Her-

mann volt a tettes. Egy alkalommal 500 koronát ígért neki, ha felgyújtja az istállót. Ő azonban visszautasította ezt az ajánlatot, első felesége azonban, aki meghalt beleegyezett a dologba.

Elnök: Es maga engedte, hogy a felesége ilyesmire vállalkozék?

Vádlott: Elleneztem, de hiába.

— De segített a feleségének?

— Nem is voltam otthon a feleségem *Petruć* íékezővel készítette elő a dolgot.

Az elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy ne mocskolja be hazugsággal halott feleségének az emlékét.

Előadja ezután a bátyjával való viszonyát. Kijelenti, hogy ő nem tett semmit, hanem a bátyja volt a bűnös. Részletesen ismerteti, hogyan történt a gyujtogatás és súlyos adatokkal akarja bizonyítani, hogy a bátyja követte el a tettet.

— A vizsgálóbíró előt másként vallott, mondja az elnök.

— Hermann vett rá, hogy így valljak, azt mondta nekem úgy se lesz semmi bajom.

Kettő közül ki a bűnös?

Az elnök ezután a két testvért szembesíttette. Mindketten megmaradtak állításaik mellett és egymás szemébe vágják a legsúlyosabb vádakat, bátran, kétségbeesetten és gyűlölettel. Mindegyik a maga teljes ártatlanságát hangoztatja, és egyik a másikra akarja tolni az egész bűntény elkövetését.

A szembesítés után a helyszinrajz bemutatása és néhány szerződés felolvasása következett. Fél kettőkor az elnök a tárgyalást ma reggelre hallasztotta.

Ma kezdik meg a tanúkihallgatásokat. A tárgyalás körülbelül egy héttig fog tartani, mert a bíróság mintegy 80 tanut idézett be.

UJDONSÁGOK.

Széchenyi püspök bérmautja.

Széchenyi Miklós gróf váradai püspök bérmautjának *Áldozócsütörtökön Ujjalota* volt az állomása. Reggel 8 órakor indult székhelyéről pompás négyes fogatán a püspök, kit *Lopuszny Gyula* tb. kanonok, irodaigazgató és dr *Maennrek Gyula* cerimoniárius kísérték. A község határánál *Nagy Márton* főszolgabíró, dr *Vucskics Gyula* tb. kanonok, kerületi esperes és a községi elöljáróság fogadták a püspököt, kit az elöljáróság nevében *Kallós Lajos* másodjegyző csinos beszédben köszöntött. Ugyanitt feltűnt a pompás lovasbandérium, melyet a falu derék legényeiből *Herkély* uradalmi segédtsízt szervezett és vezetett.

Az impozáns templom előtt *Grócs Béla* fő esperes kanonok és *Hasay Gyula* plébános fogadták a püspököt, ki bevonulva a templomba szent misét mutatott be, majd hatásos szép beszédet intézett a hívekhez s utánna 130 gyermeket és felnőttet részesített a bérálás szentségében. A szertartás befejeztével a püspök a plébániára vonult, hol tisztelgő üdvözléseket fogadott, majd átment az iskolába s rövid idő zés után visszautazott székhelyére.

Tegnap reggel 7 órakor *Széchenyi* püspök automobilján, titkára *Brém Lőrinc* kíséretében *Gyulára* utazott, hol látogatásokat tett a hatóságok fejeinél és a többi előkelőségénél, majd

Póstelekre utazott unokatestvéréhez *Széchenyi Antal* grófhoz.

Ma reggel folytatja bérmautját, melynek legközelebbi állomásai *Kondoros*, *Szarvas*, *Békésszentandrás*, *Emdród* lesznek. Békésmegyei bérmautjáról jövő kedden, f. hó 21-én este érkezik vissza székhelyére.

* **Az alispán Budapesten.** Biharvármegye alispánja dr *Fráter Barnabás* csütörtökön reggel Budapestre utazott, honnét tegnap este érkezett vissza. Az alispán budapesti útját a megyei közszükségleti alap költségvetésének ügye tette szükségessé. Most már több olyan ügy van a megyén, melyek szoros összefüggésben vannak a költségvetéssel és amelyek a júniusi közgyűlésnek képezik tárgyát, azonban nem lehet elintézni egy darabot sem közülök mert nem lehet tudni, hogy milyen lesz a miniszter döntése. Azt hisszük az alispán utjának meg volt a kellő eredménye s pár nap múlva leérkezik a költségvetés.

* **Az állami és megyei tisztviselők mozgalma.** A Lukács kormány bemutatkozása alkalmával többek között ígéretet tett a tisztviselők helyzetének javítására vonatkozólag is. A családi pótlék és a drágasági pótlék, valamint a nyugdíj törvény revíziója és a szolgálati pragmatika kérdése a legfontosabb része a tisztviselők kívánságainak. A kormány ígérete a tisztviselők kívánságait nem elégítette ki teljesen és most nagyszabású országos mozgalom útján akarják feltárni kívánságaikat. A tisztviselők május 19-én Budapesten tartanak országos értekezletet, melyen a Nagyváradom működő állami és megyei tisztviselők is képviseltetik magukat. A nagyváradai tisztviselők május 18-án, szombaton délután 5 órakor a törvényszék esküdtszéki termében megbeszélést tartanak. A megbeszélésre tegnap meghívót kőrdtek, melyen *Milye Mihály* törvényszéki elnökhelyettes *Biszterczki Elemér* és *Barabás Béla* törvényszéki bírák, *Németh István* pénzügyigazgatósági helyettes és *Ujfalusi Géza* posta tanácsos irtak alá.

* **A postások részjutaléka.** Legutóbb megirtuk, hogy a postások részjutaléka ismeretlen okok miatt késlekedik a kereskedelmi miniszteriumban. Mint értesülünk a jutaléka vonatkozó miniszteri intézkedés ma megérkezik a nagyváradai igazgatósághoz s akkor pár nap múlva meglogják kapni a postások a várva várt s jól megérdemelt jutalékokat. Ezt a kellemes hírt bizonyára örömmel fogadják derék postásaink.

* **Halálozás.** *Gyenge Béla* érmihályfalvai járásirnok tegnap hosszas szenvedés után meghalt. *Gyenge* már régebb idő óta szenvedett tüdőbajban és mindent megkísérelt, hogy egészségét visszanyerje. A gyilkos kór győzedelmeskedett a fiatal emberen, aki tegnap viszaadta lelkét teremőjének.

* **Pályázatok a vármegyén.** A vármegye hivatalos lapjában egyszerre három tisztviselői állásra is hirdet pályázatot az alispán. Az egyik pályázat a *Markovics Károly* halálával megüresedett *cséffai főszolgabírói* állás, melynek javadalmazása évi 3600 korona kezdőfizetés, természetbeni lakás, 1400 korona uti-átalány és 800 korona évi irodaátalány. A má-

A legujabb

tavaszi czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687.

sodik hirdetés a Szathmáry-Király Andor nyugdíjazása folytán üresedésbe jött *árvaszéki ülnöki* állásra szól. Az ülnöki állás javadalma évi 3600 korona kezdő fizetés, 1040 korona lakbér. Végül a harmadik pályázat az *árvaszéknél* rendszeresített új *fogalmazói* állásra szól. A fogalmazói állás javadalmazása 2000 korona kezdő fizetés és 720 korona lakbér. — A fenti három pályázattal egyidejűleg természetesen az esetleg megüresedő más állásokra is hirdetés pályázatot az alispán. A pályázati kérelmeket június 8-ig lehet az alispánhoz benyújtani. Az állásokat a június 19-én tartandó vármegyei rendes közgyűlés fogja választás útján betölteni.

* **Pályázat katonai alapítványokra.** A hadsereg katonai nevelő és képző intézeteiben magyar honos ifjak részére fenntartott, valamint a katonatiszti árva fiúk és katonatiszti lányok nevelő intézetben betöltendő helyekre kibocsátott pályázati hirdetés a katonai ügyosztály város ház II. emelet 31. számú szobában a hivatalos órák alatt az érdeklődők által megtekinthető.

* **Az aradi kereskedelmi kamara jubileuma.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara most ünnepi fennállásának 40. évfordulóját. Ez alkalomból május 23-án ünnepélyes díszgyűlés lesz az aradi kamarában, amelyen dr. Beöthy László kereskedelmi miniszter is jelen lesz. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara képviselőiben dr. Horváth Géza országos képviselő, kamarai beltag és dr. Sarkadi Lajos titkár lesznek jelen a szép jubiláris ünnepségen.

* **Felakasztotta magát.** Tegnap délután 4 órakor a Guttman-féle téglagyár cserépszinének oldalára egy vasszegre felakasztotta magát Mező Lajos 79 éves napszámos, Mező László gyári munkásjak apja. Mire a rendőrség és a mentők kivonultak már csak a beállott halált konstatálhatták. Az öngyilkos, amint hozzátartozói mondják, egy év óta állandóan betegkedett, a legnagyobb valószínűség szerint e fölötti elkeseredésben követte el az öngyilkosságát.

* **Öngyilkos közhonvéd.** Tegnap délután fegyverdurranás hangzott el a nagyvárad honvéd huszárcsáránya egyik legénységi szobájában. A 4-ik század egy közelegénye Boros Béla fegyverével mellbe lőtte magát. Boros csőtörtőző nem kapott kimenőt, mert az őrmester kifogást talált a ruházatán, s ezért nagyon elkeseredett. Tettének állítólag ez az oka. A sebesült honvédet a mentők szállították a csapatkórházba.

* **Titoktartó hullá.** A *félfürdői* csendőrségi telefonon értesítette a nagyvárad rendőrséget, hogy a fürdő közelében a Pece vízében egy munkás kinézésű férfi hullát találtak, a mely már körülbelül két nap óta van a vízben. Személy azonosságát mind ezideig megállapítani nem tudták, miért is kérték a nagyvárad rendőrséget, hogy a nyomozást vezesse be. Ötven év körüli, 164 cm. magas, jól táplált, kerek arcú, borotvált szakállu, őszbe vegyült vörösses szőke ritka bajuszu, kék szemű, félszemére vak. Ruházata: kék munkás zubbony fekete pantalló nadrág, rövid száru csizma. Találtak nálla zsebkezdőbe kötött kis darab kenyeret, fanyelű kést és egy cserép pipát. Állítólag Nagyvárad felől ment a fürdőbe. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Orült a várudvarán.** Tegnap délután fél 5 óra tájban *Lingurár* Gligor sergesi napszámos bement a várudvarára s ott ék-

telem kiabálások között ruháját magáról lelépte. A gyanús viselkedésű embert bevitték a rendőrségre, ahonnan elméleti állapotának megvizsgálása után beszállították az elmekórházba.

* **Osszeütközés a kapualjban.** Tóbiás János 14 éves fiú tegnap délután egy táblás szekérral hajtott ki a Rimanóczy-utca 5. számú ház udvaráról. Bajor Károlyné házmesternének kisleánya éppen a kapu alatt játszadozott. Oly szerencsétlenül hajtott Tóbiás, hogy a kis leányt a szekérével a falhoz szoritotta és magával vonszolta. A leányka súlyos sebeit dr. Grósz Menyhért kötözte be.

* **Lopás.** *Frenkl* Armin feljelentést tett a rendőrségen, hogy Gilányi-utca 5. szám alatti lakásának bezárt padlásáról ismeretlen tettes 9 női inget, 2 férfi inget, 2 ágylapedőt, 1 csipke bluzt s egy paplan lepedőt, összesen 100 korona értékben ellopott. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Vérengző cigány.** Tegnap délután véres jelenetek voltak szemtanúi a mezőtelegi vásáron levők. A piacon ugyanis a nagyvárad cigánybáró özccse, Hamza Mihály a feleségét Orosz Terézt heves szóváltás után kétszer arcon szurta. Orosz Terézt még a délután folyamán beszállították a biharmegyei kórházba. Itt este 8 órakor Bodó László rendőrfelügyelő hallgatta ki. Orosz Teréz a rendőrtiszt kérdésére azt adta elő, hogy férje rosszul bánt vele és azért tegnapelőtt elszökött Mezőtelegre. Férje meg tudta hogy ott tartózkodik és tegnap délután kiment Mezőtelegre. Itt a piacon meg is találta. Kést rántott és kétszer arcon szurta, azután elszaladt. A nagyvárad rendőrség széleskörű nyomozást indított s még az éjj folyamán sikerült is Hamza Mihályt letartóztatni a nagyvárad cigánytelepen.

* **Új sport játék.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kézügyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül LADÁNYI JÓZSEF puska-műves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. lőpor áruda, telefon 269. Tanoncok felvételnek.

* **Trieszti kávépiac Nagyváradon** Aszodi Kossuth-utca. **Vigyázat** mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és tea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a jogosabbak és legolcsóbbak. Motorüzemű pörkölés és darálás kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Főüzlet: Kossuth-utca, fiók: Kert-utca.

* **Automobil** és egy mechanikus üzlet jutányos árban eladó. Lásd a hirdetést.

* **Bérma és áldozó ruhák és koszorúk** legnagyobb választékban. Hevesi Párisi divatruházában, Zöldfa-u.

Alkalmas bérmaiási ékszerek és órák.

Arany fülbevalók . . . 4 koronától feljebb.
Arany gyűrűk . . . 5 " "
Arany collier és amulette 18 K.-tól feljebb.
Ezüst collier és amulette 4 " "
Ezüst fiu vagy női óra . 10 " "

Szilágyi Géza és Társa

órák, ékszerész

Rákóczi-ut 4. Helybeli és vidéki telefon 630.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzok és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Kettő közül.

Vasárnap: d. u.: A kis gróf. Este: A cigány. (Szentgyörgyi fellépéssel.)

Kettő közül.

Dicséretre méltó dolog, hogy a direktor nem zárkózik el a helyi szerzők jó darabjainak színrehozatala elől. Kritikánkban mindig elfogulatlanok vagyunk s félreteszünk nemcsak minden antipatiát, hanem — mint a jelen esetben — minden simpatiat is a szerzők személye iránt s nem nézünk mást, mint az író és darabját.

Fanchovits Jenő és *Vessey* Kálmán darabja jelentékenyebb színvonalú alkotás — de mindjárt mondhatjuk — befejezetlennek tartjuk. Nemcsak azért, mert a megoldás nem kielégítő s tulajdonképpen megoldatlan, hanem azért is, mert az egész olyan vizslatszerű benyomást tesz reánk, mint a mozgósínházak drámái. Néhány gyorsan egymást követő erősen drámai hatású jelenet — három felvonást másfél óra alatt lejátszanak — amelyek közt erősen kell dolgoznia a fantáziánk, hogy összekapcsoljuk azokat. A rövidség és rapszodikusság kárára van az egyes karaktereknek is, mert az egyéniségeknek csak egy-egy vonását mutatván be, egyoldalúknak s néha érthetetleneknek látszanak maguk a szereplők, hiányos marad a drámai megokolás. A kidolgozásban hibáztatjuk a sok szavaltat s a »gazember, nyomorult«-féle becsületsértő kifejezések nagy tömegét.

Klári alakja a legsikerültebb, Hámosé a legkevésbé sikerült. Nincs eléggé indokolva sem az, hogy feljeleníti a sikkasztó vetélytársát, a szeretője férjét, sem az, hogy később magára vállalja a bünt. Úgyes alak Weisz uszoris is. Szeretőnk részletesen bonckés alá venni az egy-s szerepeket, de helyünk nem engedi. Nézetünk az egész darabról az, hogy át kellene dolgozni s az erősen drámai és elég új témát jobban ki kellene dolgozni, akkor kevésbé jóindulatu közönség előtt is meg fogja állani a helyét.

A színészek hálás és nehéz szerepekhez jutottak s igazán tehetségük legjavát fordították az előadásra. Remek alakítást nyújtott Etsy Emilia, igen jó volt Sik, Turányi és Leövey. Angyal Ilka kis jelenetében nyílt színi tapsot kapott. Általában taps volt bőven s a szerzőket is melegen ünnepelte a közönség minden felvonás végén.

Szentgyörgyi István felépte. E-ménye lesz vasárnap este a Szigligeti színház-nak. Ekkor lép fel vendégként Szentgyörgyi István a kolozsvári Nemzeti színház országos hírnévű művésze leányával Szentgyörgyi Margittal együtt. Szentgyörgyi egyik leghíresebb, klasz-szikus nevezetességű szerepét, Szigligeti Ede »Cigány«-át mutatja be a nagyváradi közön-ségnek. A darab fő női szerepét Szentgyörgyi Margit játssza, aki szintén elismert, elsőrangú színésznő.

Az olasz gyermekopera vendégze-replése. Hétfő reggel érkezik Nagyváradra a 40 tagból álló olasz gyermekoperatársulat, a milánói Comaagnia d'Opera Italiana, hogy há-romhónapos vendégjátékát megkezdje. A tár-sulat már régebb idő óta van Magyarországon, bejárta az ország több városát s nagy siker-mellett, zsúfolt házak gyönyörködtek a kis mű-vészek játékában és énekében s őket lelkes meleg ünneplésben részesítették. A társulat vendégjátéka elé a nagyváradi publikum nagy várakozással néz és méltán is, mert a milánói Compagnia d'Opera Italiana fellépte valóságos reválció a megszokott, közepes nivója vidéki opera előadásokkal szemben. Megszoktuk azt hogy a közönség a fiatalok művészeket a csodagyermek nem éppen tízleletreméltó kategóriájába sorozza: e gyerek-énekesek kivélt képeznek va-lameennyien elsőrangú színészek és színjászó tehetségűkhöz utólréhetetlen finomságu hang-anyag is járul. Első fellépésük hétfőn 20 ón lesz. amikor Donizetti világhírű operáját, a »Lamermoori Lucie«-át játsszák a kis művé-szek, Keddeo, második fellépésük alkalmával Mascagni »Parasztbecsület«-ét és a »Carmen«-második felvonását, a Torredor-jelenetet ad-ják elő nagy művészettel, készséggel és biz-tomsággal, mintha csupa felnőttekből állna ez az izig-vérig művészgárda. Szerdán, e hónap 22-én bucsuzik a társulat Rossini legsike-rültebb művében, a »Szevillai borbély«-ban. Az együttesek kitűnők s ez első sorban ki-váló karnagyoknak, Giacomo Rippolinak ér-deme.

A kis gróf. Vasárnap délután az idei szezon egyik legnagyobb sikerű operettjét, A kis grótot játsszák mérsékelt helyárok mellett a Szigligeti színházban. Ugyanabban a kiváló szereposztásban kerül színpadra a bájos muzsi-kájú operett, mint a főszezonban. A vasárnap délutáni előadásnak külön érdekessége is lesz, amennyiben Zsigmondi Anna, aki a cim-szerepben legszebb sikereinek egyikét aratta, ezuttal lép fel először hosszas betegsége után.

SPORT.

Athletikai footballverseny.

A fiatal NSE. igazán fiatalos munkaked-vel dolgozik programján. Ezymásután rendezi a különböző sportversenyeket, melyeket sikerei mindegyre népszerűbbé teszik, egyszersmint a vezetést a helyi sport irányítását is biztosítják részére.

Aldozó csütörtök ünnepére is szép és bő, sőt nagyon is bő programot adott a közön-ség szórakoztatására. Két város fiatalágát mozgósította e napra. Kolozsvár híres athletáit és a debreceni kereskedelmi akadémia foot-ballistáit. A két verseny sok is volt egy napra, mert az athletikai versenyek lebonyolítása esti 6 óráig tartott, s így a footballra már kevés idő jutott s ezt is elrontotta a nagy eső, pedig sokan csak a labdarugó revanche kedvéért jöt-tek ki a sporttérre.

Az athletikai versenyeken jórészt a régi hitű kolozsvári gárda dominált. Megnyerték a súlydobást, a futóversenyeket s a magas- és távolugrást, viszont a miénk a diszkos dobást és gerelyvetést biztosították maguknak, saját-

ságos, hogy itt a kolozsváriak helyet sem kaptak.

A részletes eredményekről a következőket adjuk:

I. 100 m. siktutás. 1. Csák I. (KEAC) 2. Kezdődy L. (NSE) 3. Hegyi Z.

II. Súlydobás. 1. Somody A. (KEAC) 2. Brulik V. (NSE) 3. Székács.

III. Magasugrás. 1. Somody A. (KEAC) 2. Székács. 3. Tandor.

IV. Egynegyed mértföldnyi csáktutás. 1. Farkas Z. (KEAC) 2. Borbély L. (NSE) 3. Kaufmann (KEAC).

V. Diszkosz verseny: 1. Vaska I. 2. Bru-lik. 3. Bereczky. Csupa nagyváradiak.

VI. Távolugrás: 1. Somody. 2. Gaml. 3. Boér (Kolozsváriak).

VII. Gerelyvetés: 1. Hollóssy. 2. Borbély NSE. 3. Székács (KEAC).

VIII. A staféta versenyt a kolozsvári csa-pat nyerte.

A verseny végén megeredt az eső és igazi záporban kezdtek az NSE. és az DKAS. revans mérkőzéseket. E verseny kellemetlen kiábrándulást hozott a váradiaknak, kik meg-lepetve látták, hogy az NSE. formán alul ját-szik s folyton védekezésre szorul. Sajátságos ez az ingadozó forma ennél a csapatnál. Öreg hiba egy revans mérkőzésre közepes csa-pattal kiállni. Hiányoztak a Palik, a két ki-tűnő center és Szilágyi hátvéd.

Ilyen körülmények közt még szerencse, hogy csak 2 golt rugott a fűrge és jeles tec-nikájú ellescsapat a váradi kapuba. Ez is leg-inkább Niessner Móna érdeme. Móna ugyanis ki vasárnap még a DMTE-ben játszott, tegnap már az NSE tagjaként vett részt a versenyben. Ő volt a villámhárító, nélküle nagyarányu lett volna az NSE. veresége.

Nem hagyhatjuk szó nélkül az NSE. ren-dezőségének az újságírókkal szemben tanúsított merev eljárását az athletikai versenyek alatt. Több kollegánk e miatt riportot sem hoz a vers-nyről, hogy mi ezt a fegyvert nem hasz-náljuk csak azért tesszük, mert a rendezőség tapintatlanságáért nem akarunk a közönségen bosszút állni.

A kolozsváriak dr. Szabó János udvari ta-nácsos vezetése alatt jöttek. A helyi jury el-nöke Keszthelyi Zoltán volt, kinek dr. Poyvár Széver és Dajka Endre alkaptáoy segédkeztek mint jury tagok.

A holnapi football mérkőzések. A szokottnál is élénkebb érdeklődés fűződik a nagyváradi AC, debreceni TE holnapi bajnoki labdarugó mérkőzéséhez. A DSE csapata ugyanis teljes erejével készül, a küzdelemre, amelyet már csak azért is meg akar nyerni, mert igazolni akarja fölényét a NAC-bal szemben és azt, hogy reális alapon jut Középmagyarország bajnokságához. Ezzel az elszánt lelkesedéssel szemben kell szembe szállni a NAC-nak. Egy-formán kemény feladat vár tehát mieinknél úgy a védő játékosokra, mint a csatárookra, de ha a legutóbbi formájukat megtartják s hasonló lelkesedéssel veszik fel a küzdelmet, akkor bi-zony a debreceniek alig távoznak el innen győz-tesen. A NAC védelmét kiválóan erősíteni fogja Sisi a népszerű kapus, aki holnap ismét elfog-lalja posztját, amelyen már annyi kitűnő szol-gálatot teljesített csapatának. Egyébként is le-hetőleg erős csapat fog kiállni úgy, hogy nagy-szerű játék folyik majd a két csapat között. A végleges csapat összeállítását holnap közöljük. Előzőleg ifjúsági mérkőzés lesz a NAC és NSC csapatai között, azután pedig a bihari VC debu-táló csapata mérkőzik a VAC csapatával. A baj-noki mérkőzést a Szövetség határozatából Pa-lócz Máttyás (Nemzeti SC) fogja vezetni.

EGYESÜLETEK.

A történelmi és régészeti egyeslet közgyűlése. A régészeti és történelmi egyeslet, vasárnap, e hó 19-én délután 5 órakor tartja közgyűlését a Muzeumban dr. Karácsonyi János elnöke alatt. A közgyűlésen fog beszámolni Gyalokay Jenő a váradi várban eszközölt ásatások eredményeiről. Az érdeklődő közönséget szívesen látja az egyesület.

TÁVIRATOK.

Az összeférhetlenségi bizottság ülése.

Budapest, május 17.

(Saj. tud.) Ma az összeférhetlenségi bizottság ülést tartott Hegedüs Loránd ügyében. A bizottság nem találta össze-férhetetlennek Hegedüs ügyét.

A polgármesterek kongresszusa.

Budapest, május 17.

(Saj. tud.) A városi polgármesterek kongresszusának befejezése után Bárczy István vezetésével a miniszterelnök elé vonultak a polgármesterek. A miniszterelnök kijelentette, hogy a városi törvényt megfogja csináltatni és a városok helyze-tének javítása érdekében mindent el fog követni.

Az olasz-török háború.

Milanó, május 17.

Az »Avanti«, hogy a 71. lövésszázad-ból, amely Velencében van helyőrségen, 350 ember más csapatokkal együtt az egei tengerre indult. Az 1889-iki évfolyam két hónap óta behieott tartalékosai egyre nyugtalanabb és izgatottabb magavisele-tet tanúsítanak.

Róma, május 17.

Politikai körökben kijelentik, hogy Rhodos szigetét az olaszok véglegesen megszállották. Az érdekelt miniszteriumok-ban már számítgatják is, hány hivatal-nokra van szükség, hogy az olasz köz-igazgatást bevezessék.

REGÉNYCSARNOK.

Egy agglegény története.

Elbeszélés.

3

Írta: Bernát Gyula.

Megelőzőleg azonban bemutatkozol neki, mint Tölgyessy Manuel barátja, azután sietsz neki tudtára adni, hogy én hajlandó vagyok azt a bizonyos tíz forintot neki elengedni, ha ő neked megengedi, hogy az ő növendékein próbáld ki, hogy elismerik-e önmagukról, hogy csunyák. Vagy más szóval ott rendezd azt a »csunyasági versenyt«.

— Barátom, szólt erre Kázmér elragadta-tással ölelvén meg barátját, te megbecsülhetet-len kinc: vagy!

— Azt már régen tudom, viszonzá Manuel csak az a baj, hogy a feleségem nem akarja elhiani . . .

Kázmérnak ezen az éjjel különös álma volt.

Azt álmodta ugyanis, hogy a versenyére egyetlen pályázó sem akadt. A kaszinóban pedig találkozott Sziklással a költővel, ki gunyosan mondá neki:

— Tisztelt Gyöngyössy ur, ne eksperimentálgasson ön sokat a hölgyekkel, nem önnök való az. Azután meg, amit én mondom róluk, máskor higgye el. Sok tapasztalat után mondom én azt, amit mondok!

III.

Másnap már oly kora reggel, amely korán egy uri ember egy másik ariembert meglátogathat, már Kázmér utban volt a Téboldyda-tér felé.

Olyasféléképpen érezte magát, mint a kis diák, aki nem egészen otthonos a leckéjében, de azért mégis csak elmegy az iskolába szerencsét próbálni. Vajjon hogyan fogja az igazgató fogadni és mi fő, beleegyeznek-e tervének a Téboldyda-téri iskolában való kivételébe? Ezen töprengött barátunk egész uton, s még csak villamosra sem ült, hogy azzal is tovább tartson az utazása, s így még egyszer átgondolhatja az egészet, mielőtt a döntő lépésre szánja el magát.

Azonban, nincs oly hosszú nap, hogy estéje ne volna.

Kázmér ur is egyszerre azon vevé magát észre, hogy megérkezett, pedig hát még a hidon is öreg pénzzel fizetett, hogy azzal is több idő teljék el. Mind hiába, megérkezett. Vele éppen szemközt diszlik egy épület »felsőbb leányiskola« felirással. Kázmér habozott. Nem tudta magát rászánni arra, hogy bemenjen. »Hátba, gondolá magában, Mánuel barátom engem becsapott, s az egész tíz forint csak mese.

Vagy, ami még borzasztóbb, (hisz vakok közt vak a király) egy igazgatónő fog engem fogadni. S akkor, ha én annak a hölgynek fogom elmondani, hogy mi járathat vagyok, hát lehetséges, hogy a mentővért fog telefonálni. (Annyit ugyanis tudott Kázmér a nők pszichológiájából, hogy ők semmi szín alatt sem hiszik el, hogy hiuk. Ők a szép nem, s a hiúság, hanem csak önudat.)

Sokan nyájas olvasóim közül talán nevetésnek fogják találni Kázmér urnak eme iszonyodását a szép nemtől, legfeljebb néhány házas embernél talál megértésre, de az a néhány ember meg azon csodálkozhat, hogy ugyan honnan is ismeri Kázmér a nőket olyan jól, boldog agglégény léte.

Gyöngyössy nagyon sokat volt házasesmek társaságában s így volt alkalma bőven megismerni a szép nemet, a kevésbé szép oldalairól is t. i. hallásból.

Igy, többek között volt alkalma bőven hallani, hogy a hölgyek magukat vallják a teremtés koronájának, ellentétben a férfiakkal s ezen felsőbbiséget igyekeznek is egy kicsit a kelle-ténél gyakrabban, kimutatni a férfinem gyarlóságainak sűrű ostromozásával. (Az ostromozás esetleg innatura történik.)

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonátörsdén tegnap szilárd volt az irányzat. Készáru ötlet magasabb.

Határidők sárlata:

Májusi buza	— — — —	11.81
Októberi buza	— — — —	11.33
Októberi rozs	— — — —	9.59
Októberi zab	— — — —	9.21
Májusi tengeri	— — — —	9.22
Juliusi tengeri	— — — —	9.21

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	840 —
Oszták hitelrészvény	— —	640. —
Jelzálogbank	— —	470.75
Leszámitoló és pénzváltó	—	546.50
Városi vasut	— — —	416.50
Közüti vasut	— — —	779 —
Oszták államvasut részvény	—	740.25
Salgótarjáni kőszén	— —	749 —

SZERKESZTŐI PÓSTA.

A pünkösdi mellékletre szánt dolgozataikat szíveskedjenek t. munkatársaink még e hét folyamán hozzánk juttatni.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

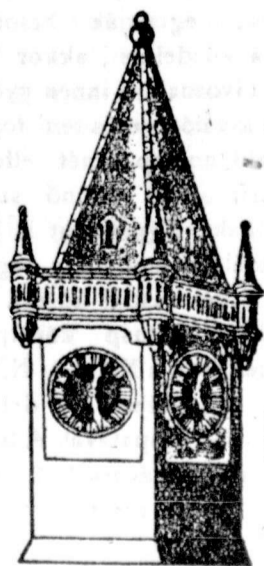
Szacsvey-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

VARJU FERENC

műbútor asztalos

DAMJANICS-UTCZA 5 SZ.

Készít minden néven nevezendő modern bútorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Kátránypapír:

21 ki ós tekercs K	2-20
29 >	3-50
35 >	4-00
40 >	5-50
55 >	7-00
34 > elszigetelő	4-50

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Jenny Jenő

órás és ékszerész

Szent János-utca 39. szám.

Bérmaszülők
figyelmébe

ajánlja nagy

óra- és ékszer-raktárát

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vasárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

4091, 8242 és 8171/912.

Hirdetmény.

Nagyvárad összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1912. évi állandó évi fizetés utáni IV ed osztályu kereseti adókiivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében f. évi május hó 18—25-ik napjain át nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal és pedig az I-ső kerületre (Olaszi) nézve a 21-ik, — a II-ik kerületre (Ujváros és Külváros) nézve a 15-ik számú s a III-ik kerületre (Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegy) nézve 26-ik számú szobájában azon figyelmeztetés mellett tétetnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, azon idő alatt, az említett lajstromokban terhükre előírt adót megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlasukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovattak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1912. évi május hó 15.

Városi adóhivatal.

**Szalonna, prima,
pörkölt, nehéz áru leg-
jutányosabban kapható.
Mindennemű termények
vétele és eladása.**

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank
és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.
árusztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Modern három szobás lakás szük-
séges mellékhelyiségekkel **Aug. 1-re ki-
adó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénz-
tárnál.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

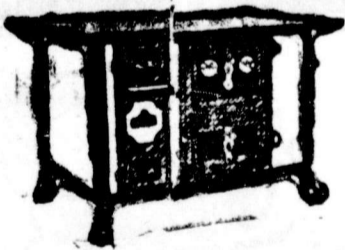
Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

**Fecském
hova szállsz!**

stb. kuplékat, katonai és
cigányzene játsza az
„A D R I A”
beszélő gép,

mely 5 legujabb duplalemezzel csak 40 korona. •Wag-
ner Hangszerkirály-nál, Budapest, József-körut
15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt leme-
zeket becsesél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen

Hirdetmény.

Az országgyűlési választóknak a nagyvá-
radi választói kerületre nézve 1913. évre érvé-
nyes, ezen hivatalból összeállított ideiglenes
névjegyzéke a kihagyottak névjegyzékével
együtt az 1899. XV. t.-c. 146 illetve 151 § a
értelmében f. év május hó 5 től május hó
25-ig bezárólag a városháza közigazgatási ki-
adóhivatalában (l. e. 24 a.) közszemlére lesz
kitéve.

Ezen ideiglenes névjegyzéket valamint a
kihagyottak névjegyzékét a jelzett napokon
reggel 8 órától déli 12 óráig mindenki meg-
tekintheti és ugyanott lemásolhatja.

Felhivatnak mindazok akik az 1874. évi
XXXIII. t.-c. 44. §-a értelmében az észrevéte-
lek beadására akar azért mert a választók
névjegyzékébe fel nem vétettek, akár azért
mert nevök, foglalkozásuk, életkoruk vagy
lakásuk hibásan lett beírva, akár azért
mert valaki jogosulatlanul lett felvéve,
vagy kihagyva jogosítva vannak felszólalásaikat
írásban a szükséges iratokkal felszerelve a
központi választmányhoz címezve az 1899. évi
XV. t.-c. 151. §-a értelmében folyó évi május
hó 5-től 25-ig Kelepecz Dezső irodaigazgatónál
beadni.

Ezen felszólalásokat nevezett irodaigazgató
hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt
mindenki megtekintheti, azokat ugyanott lemá-
solhatja s azokra vonatkozólag netán teendő
észrevételeit írásban minden beadványhoz külön,
a szükséges iratokkal felszerelve az 1874. év
XXXIII. t.-c. 45 és 46. §-a a központi választ-
mány elnökéhez címezve folyó évi máju-
s 5 től május 25-ig az irodaigazgatónál benyujts
hatja.

Irodaigazgató utasittatik, hogy a beadandó
felszólalásokat és az észrevételeket külön sor-
rendben iktassa be, s a záros határidő eltelté-
vel az iktató könyvvel együtt a központi
választmányhoz azonnal terjesse be, vagy arról,
hogy felszólalás nem adatott be a záros hatá-
ridő elteltével jelentést tegyen.

Miről a város közönsége hirdetmény közvété-
tele utján, Kelepecz Dezső irodaigazgató pedig
jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

Rimler Károly,

polgármester.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév viz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió
liter viz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el
gyógyultan, javultan a párállanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től
május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokró-
czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bár-
milyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirtda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az
igazgatóság.

Megnyilt a Püspökfürdő.

Tavaszi pompájában kibontakozva virágos fáival fenséges látvány a Püspökfürdő. A gyönyörű üdülő és gyógyhely most kitűnő uj kézbe került. A Püspökfürdő bérletét régi, kiváló, kipróbált ember **Dancs István** vette át, aki rendkívüli gondnal, izlés-sel, minden modern igénynek megfelelően rendezte be az éttermeket, fürdőket, s valóságos kis paradicsomot varázsolt a zöldelő platánok közé. A Püspök-fürdő máj. 1-én nyit meg s máris igen nagy számban keresi fel a közönség, mely nem csak gyógyulást de kellemes szórakozást is talál.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előlegot nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-sít házakra és földbirtokokra.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok.

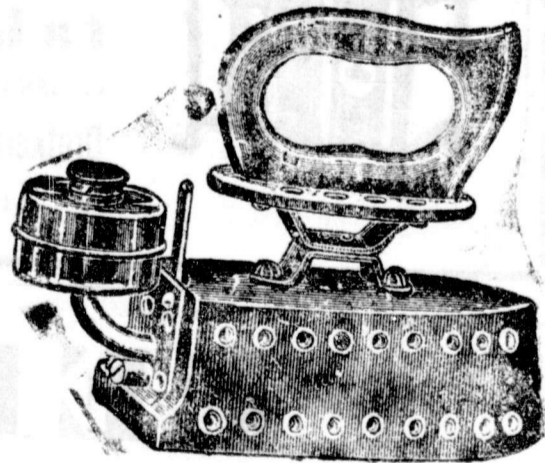
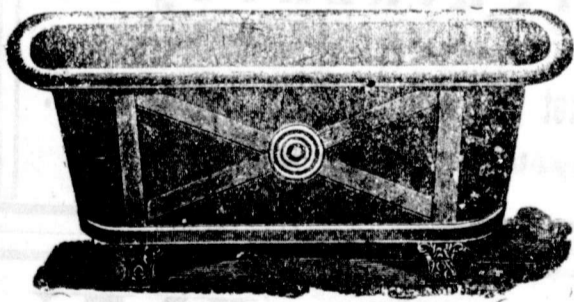
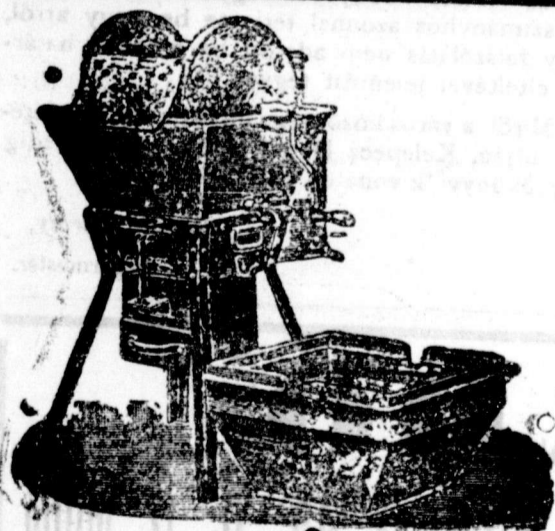
Évlámpák

állandóan nagy választékban kap-hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszereid telefonja 55. sz.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóci-ut.

Telefon 390.

